

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 536/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Š. L., N., zastúpeného advokátom JUDr. R. L., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012, ako aj jeho návrh na vydanie dočasného opatrenia o pozastavení vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 a napokon aj jeho podnet podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky na konanie o súlade § 238 ods. 4 a § 243f ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku s Ústavou Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Š. L. vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Do právoplatného rozhodnutia o sťažnosti **o d k l a d á** vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 vo výroku č. II o dlžnom výživnom.

3. Podnet Š. L. podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o d m i e t a ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2012 doručená sťažnosť Š. L., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012, ako aj návrh sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia o pozastavení vykonateľnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 a napokon aj podnet sťažovateľa podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy na konanie o súlade § 238 ods. 4 a § 243f ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku s ústavou.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 11 P 55/08 Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 13. septembra 2011 rozhodol o návrhu bývalej manželky sťažovateľa na zvýšenie výživného na ich, z rozvedeného manželstva pochádzajúce tri maloleté deti, a to tak, že zvýšil pôvodne určené dlžné výživné (za obdobie od podania návrhu 1. mája 2008 do 31. apríla 2011, pozn.) z 23,30 € mesačne na 50 € na každé z troch detí, takže za toto obdobie činilo dlžné výživné na každé z troch detí po 1 041,20 € (spolu dlžné výživné na všetky tri deti tak činilo 3 123,60 €, pozn.). Toto dlžné výživné okresný súd povolil sťažovateľovi splácať spolu s bežným výživným v splátkach, pričom výšku splátky u každého dieťaťa okresný súd určil na sumu 50 € (výška mesačnej splátky dlžného výživného na všetky tri deti tak činila 150 € mesačne, pozn.). Okrem rozhodnutia o dlžnom výživnom okresný súd označeným rozsudkom rozhodol aj o bežnom výživnom, ktoré mal sťažovateľ platiť periodicky mesačne počnúc od 1. mája 2011 do budúca v sume 70 € na každé jedno z troch detí. Napokon okresný súd označeným rozsudkom rozhodol aj o úprave styku sťažovateľa s maloletými.

Na základe odvolania sa sťažovateľa proti označenému rozsudku okresného súdu (matka maloletých odvolanie proti rozsudku okresného súdu nepodala, pozn.) krajský súd napádaným rozsudkom sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku o dlžnom výživnom a tiež vo výroku o bežnom výživnom. Krajský súd v súvislosti s dlžným výživným zmenil rozhodnutie okresného súdu nielen čo sa týka lehoty, za ktorú sa dlžné výživné malo určiť, ale aj sumy tohto dlžného výživného, a to tak, že krajský súd priznal na rozdiel od okresného súdu dlžné výživné za obdobie od 14. apríla 2008 do 22. októbra 2008 v sume 150 € na každé jedno z troch detí osve. Súčasne krajský súd určil bežné výživné, a to počnúc už od 23. októbra 2008 do budúca v sume 100 € mesačne na každé jedno z troch detí. Vzhľadom na uvedené krajský súd rozhodol, že dlžné výživné za obdobie od 14. apríla 2008 do 13. septembra 2011, ktoré na jedno dieťa predstavovalo sumu 3 435,57 €, t. j. na tri deti spolu toto dlžné výživné predstavovalo sumu 10 306,71 €, má sťažovateľ zaplatiť jednorazovo do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Okrem toho krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o úprave styku sťažovateľa s maloletými a vo výroku o trovách konania a v tomto zrušujúcom rozsahu krajský súd vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 21. júna 2012 a vykonateľnosť vo výroku o určení súm dlžného výživného a bežného výživného (výrok č. I rozsudku, pozn.) nadobudol 17. júla 2012 a vo výroku o určení úhrnnej sumy dlžného výživného a jeho splatnosti (výrok č. II rozsudku, pozn.) nadobudol vykonateľnosť 20. septembra 2012.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta zmätočnosť a nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012, a to v tom, že krajský súd sa bez ďalšieho stotožnil so závermi okresného súdu o dostatočnom zistení skutkového stavu týkajúceho sa príjmov oboch účastníkov konania (rodičov maloletých, pozn.), ktoré bolo podstatné pre rozhodnutie o určenej výške výživného, a zároveň aj v arbitrárnom odôvodnení tohto rozsudku krajského súdu v súvislosti s uložením povinnosti mu zaplatiť dlžné výživné jednorazovo, a nie v splátkach. Podľa sťažovateľa krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu týkajúce sa nedostatočného dokazovania, pretože sa nevysporiadal s viacerými skutkovými

okolnosťami ako napr. s výrazným nepomerom medzi matkou maloletých tvrdenými príjmami na jednej strane a jej výdavkami na strane druhej, ktoré mali podstatne presahovať matkou maloletých proklamované jej všetky skutočné príjmy, a to najmä s ohľadom na jej konštatovanie, že ako konateľka a spoločníčka obchodnej spoločnosti nemala žiadny príjem. Krajský súd rovnako ako pred ním ani okresný súd sa podľa sťažovateľa nevysporiadal napr. ani so skutočnosťou, že matka maloletých mala podľa sťažovateľa predať ich niekdajší spoločný byt, z predaja ktorého si mala ponechať všetok príjem a s maloletými má bývať vo podnájme, nevysporiadal sa ani s tým, že pri zisťovaní príjmu sťažovateľa boli do tohto príjmu zarátané aj nenárokovateľné, a teda aj pohyblivé zložky platu (napr. diéty, pozn.) a pod. Pokiaľ ide o tú časť rozhodnutia krajského súdu, ktorou bola sťažovateľovi uložená povinnosť jednorazovo zaplatiť dlžné výživné v sume 10 306,71 €, a to aj napriek zisteniu, že sťažovateľ nemá tieto finančné prostriedky k dispozícii, sťažovateľ okrem arbitrážnosti rozsudku v tejto časti konštatuje aj jeho „likvidačný“ charakter voči jeho osobe.

V uvedených súvislostiach sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Zákon hovorí o RODIČOVI, ktorým v tomto prípade nepochybne je aj matka mal. detí, KTORÁ súdu NEPREDLOŽILA ŽIADEN doklad o jej prijme za rok 2011, pretože ju súd na to ani nevyzval. A toto považujeme za ďalšie pochybenie súdu a preukázanie toho, že súd nedostatočne zistil skutkový stav. Nevieme, či obchodná spoločnosť O. s.r.o. (t. j. spoločnosť v ktorej bola matka maloletých konateľkou s spoločníčkou, pozn.) je alebo nie je platcom DPH a tak isto nevieme, či je alebo nie je platcom DPH mesačným, kvartálnym, či ročným, z čoho by potom vyplývali odlišné povinnosti podávania daňových priznaní. Ani toto súd nezisťoval. ...

Priznané výživné spolu z dlžným výživným považuje otec mal. detí za v rozpore z § 75 ods. 2 Zákona o rodine, pretože BEZ reálnych a aktuálnych dôkazov jednak o súčasnom zdravotnom stave matky mal. detí ako aj jej skutočných príjmových pomeroch, súd vydal svoje rozhodnutie predčasne a v konečnom dôsledku proti mal. deťom, teda v rozpore s ich záujmami. ...

Krajský súd v Košiciach však v predmetnej veci nenariadil pojednávanie, ale konal a rozhodol bez pojednávania, na ktorom dňa 29.05.2012 vydal rozsudok pod sp. zn.

8 CoP/386/2011, čím podľa nášho názoru výrazne zasiahol do práva na spravodlivý proces, s poukazom na „tvrdý a podľa názoru sťažovateľa až likvidačný obsah rozsudku“, kde bolo sťažovateľovi doslova odopreté právo zaplatiť dlžné výživné v splátkach a súd toto svoje rozhodnutie o vyjadrenie na strane 8 rozsudku, kde sa konštatuje, že odvolací súd uložil otcovi zaplatiť dlžné výživné do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, pretože vzhľadom k pomerom otca, výške dlhu a charakteru predmetu konania, ktorým je určenie výživného pre maloleté dieťa BY NEBOLO SPRAVODLIVÉ priznať výhodu splátok /viď prílohy/. Sťažovateľ považuje výroky napadnutého rozsudku Krajského súdu v Košiciach 8CoP/386/2011 vzhľadom na ich obsah aj za nevykonateľné, neurčité a zmätočné.

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že jeho ex-manželka previedla svoj obchodný podiel v spoločnosti O. s.r.o. a od 03.11.2011 už nie ani spoločníkom a ani konateľom uvedenej spoločnosti. Pýtame sa prečo? Kde je daňové priznanie uvedenej spoločnosti za rok 2011, ktoré si mal a mohol súd vyžiadať? Aj keď dokazovanie nebolo vykonané dôsledne a dostatočne, tak súd rozhodol, aj keď nemal v spise všetky dôkazy potrebné na rozhodnutie.»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Š. L... N. upravené v čl. 46, čl. 47, ods. 2, 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní pod sp. zn. 8 Cop/386/2011, porušené bolo.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, pod sp. zn. 8 Cop/386/2011-245 zo dňa 29. 05. 2012 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky sa prikazuje, aby vo veci konala a prikazuje obnoviť stav pred porušením základného práva upraveného v čl. 46, čl. 47, ods. 2, 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Sťažovateľovi Š. L... N., sa priznáva finančné zadosťučinenie 5 000 Eur..., ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný sťažovateľovi vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

5. *Sťažovateľovi Š. L... N. priznáva trovy konania/právneho zastúpenia 262,06 Eur..., ktoré je povinný Krajský súd v Košiciach zaplatiť na účet advokáta JUDr. R. L. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“*

2. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sa sťažovateľ v zmysle § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) domáhal aj vydania dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napádaného rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012, pričom svoju žiadosť odôvodnil takto:

„Vzhľadom na to, že rozhodnutie, ktoré namietame, je vykonateľné a podľa nášho názoru dochádza ním k porušovaniu základného práva sťažovateľa, žiadame v súlade s § 52 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov o odloženie jeho vykonateľnosti. Tento svoj návrh zdôvodňujeme tým, že jeho dočasným odložením vykonateľnosti nevznikne dotknutej osobe /matke detí/ väčšia škoda než sťažovateľovi /poukazujeme, že matka detí nie je nemajetnou osobou a z predaja obchodnej spoločnosti mala tak isto príjem o iných príjmových pomeroch matky nevieme, pretože konajúce súdy nevykonali nami navrhované dokazovanie/.“

3. Okrem toho bol spolu so sťažnosťou doručený ústavnému súdu aj návrh sťažovateľa podaný podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, pričom sťažovateľ v tomto návrhu uviedol:

„Tak isto sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil nesúlad § 238 ods. (4) O. s. p. a § 243f ods. (2) O. s. p. s Ústavou SR a to konkrétne právom na spravodlivý proces a ak ústavný súd prijme návrh na konanie podľa odseku 1, čl. 125 Ústavy SR, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok, resp. ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými

v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. ...“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby o uvedenom návrhu ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje nesúlad § 238 ods. (4) O. s. p. a § 243f ods. (2) O. s. p. z Ústavou SR a to konkrétne právom na spravodlivý proces a Ústavný súd pozastavuje účinnosť napadnutých časti právnych predpisov.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Predmetom konania ústavného súdu je posúdenie, či rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažnosť sťažovateľa spĺňa všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom predpísané v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti, ktoré sú pre konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb ustanovené v § 50 citovaného zákona, a pretože nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie v rozsahu, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd rozhoduje o jej prijatí len vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa ňou namieta. Rozhodovanie o tej časti návrhu, ktorou sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd zrušil napádané rozhodnutie a aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie a úhradu trov právneho zastúpenia, nie je rozhodovaním o základnom práve alebo slobode. Z tohto dôvodu ústavný súd v rámci predbežného prerokovania o takýchto otázkach ešte nerozhodoval (I. ÚS 50/01).

2. Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

V danom prípade krajský súd napádaným rozsudkom sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 rozhodol o bežnom, ako aj o dlžnom výživnom pre maloleté deti. Vzhľadom na to, že rozhodnutie krajského súdu o bežnom každomesačne periodicky sa opakujúcom výživnom pre maloleté deti slúži na zabezpečenie každodennej výživy a výchovy maloletých do budúca, bolo by v rozpore s verejným záujmom a aj so záujmom

maloletých odložiť vykonateľnosť tejto časti napádaného rozsudku krajského súdu. Avšak pokiaľ ide o dlžné výživné, ktoré krajský súd zaviazal sťažovateľa zaplatiť jednorazovo, pričom tento dlh na výživnom nevznikol sťažovateľovi z titulu, resp. z dôvodu jeho neplatenia na maloletých v minulosti (výživné na maloletých v minulosti sťažovateľ riadne platil, pozn.), ale vznikol ako dôsledok jeho zvýšenia spätne do budúcnosti, ústavný súd prihliadajúc na skutočnosť, že výživa a výchova maloletých detí do budúcnosti nebude ohrozená, keďže bežné výživné bude platené aj naďalej, takže na strane maloletých (resp. ich matky) nehrozí v dôsledku v súčasnosti nezaplatenia dlžného výživného väčšia škoda, ako by hrozila sťažovateľovi v prípade trvania na jemu uloženej povinnosti jednorazovo zaplatiť dlžné výživné v sume 10 306,71 €, najmä keď aj podľa zistenia samotného krajského súdu (pozri rozsudok, pozn.) sťažovateľ nemá v súčasnosti k dispozícii dostatočné množstvo finančných prostriedkov na jeho zaplatenie, čo je v konečnom dôsledku aj v rozpore so záujmami maloletých v prípade hrozby exekučného konania a trestného stíhania sťažovateľa pre nezaplatenie dlžného výživného, čím by bolo ohrozené aj platenie bežného výživného pre maloletých.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol tak, že odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 CoP 386/2011 z 29. mája 2012 vo výroku č. II o dlžnom výživnom, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

3. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľa na konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, ústavný súd poukazuje na § 37 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákona o ústavnom súde.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až f) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá

a) najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,

b) prezident Slovenskej republiky,

c) vláda Slovenskej republiky,

d) súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou,

e) generálny prokurátor Slovenskej republiky,

f) verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Z citovaných ustanovení nepochybne vyplýva, že sťažovateľ ako fyzická osoba nie je osobou oprávnenou podnetom iniciovať pred ústavným súdom začatie konania o súlade právnych predpisov v zmysle čl. 125 ústavy, preto ústavný súd tento podnet sťažovateľa odmietol, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2012